

Kim są wyborcy partii politycznych w Polsce?

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku na rok 2023

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

SPIS TREŚCI

Elektorat Prawa i Sprawiedliwości.....	1
Elektorat Koalicji Obywatelskiej.....	6
Elektorat Konfederacji Wolność i Niepodległość	10
Elektorat Trzeciej Drogi	14
Elektorat Lewicy.....	17

Przed nami decydujące miesiące dla zbliżających się wyborów. Zanim wyborcy podejmą ostateczne decyzje, jeszcze wiele może się zmienić. Przedwyborcze sondaże umożliwiają analizę różnych aspektów procesu wyborczego, między innymi deklaracji wyborczych różnych grup społecznych.

Na podstawie deklaracji ankietowanych postanowiliśmy sprawdzić, do jakich wyborców trafiają dominujące na polskiej scenie politycznej ugrupowania. Skupimy się na cechach determinujących skład elektoratów Prawa i Sprawiedliwości, Koalicji Obywatelskiej, Konfederacji Wolność i Niepodległość, Lewicy oraz Trzeciej Drogi. Posługiwanie się deklaracjami nie daje nam całkowitej pewności co do rzeczywistych zachowań wyborczych respondentów, możemy jednak wyciągnąć pewne wnioski z danych, które udało się zgromadzić.

W celu sprawdzenia, kim są wyborcy głównych partii, dokonaliśmy agregacji danych z dwóch ostatnich pomiarów – z czerwca oraz lipca¹. W tym okresie poparcie dla Prawa i Sprawiedliwości wyniosło średnio 31%, dla Koalicji Obywatelskiej – 28%, dla Konfederacji – 8%, a dla Trzeciej Drogi oraz Lewicy – po około 5%. Nie interesowała nas w tym przypadku skala poparcia dla konkretnych partii, ale ich profil ideowy i społeczno-demograficzny.

ELEKTORAT PRAWA I SPRAWIEDLIWOŚCI

Cechą, która najbardziej wpływa na wybór partii rządzącej, są poglądy polityczne. Ogromna większość wyborców PiS (83%) deklaruje prawicowe poglądy polityczne – to ponad dwukrotnie więcej niż wśród ogółu wyborców (40%). Jedynie 3% wyborców tej partii przyznaje się do lewicowych poglądów politycznych (wobec 24% wśród ogółu zadeklarowanych wyborców).

¹ W komunikacie wykorzystano zagregowane dane z dwóch kolejnych badań: „Aktualne problemy i wydarzenia” (398), 5–18 czerwca 2023 roku, oraz „Aktualne problemy i wydarzenia” (399), 3–16 lipca 2023 roku (łączna liczba potencjalnych wyborców N=1064). Oba badania przeprowadzono w ramach procedury mixed-mode na reprezentatywnych imiennych próbach pełnoletnich mieszkańców Polski, wylosowanych z rejestru PESEL.

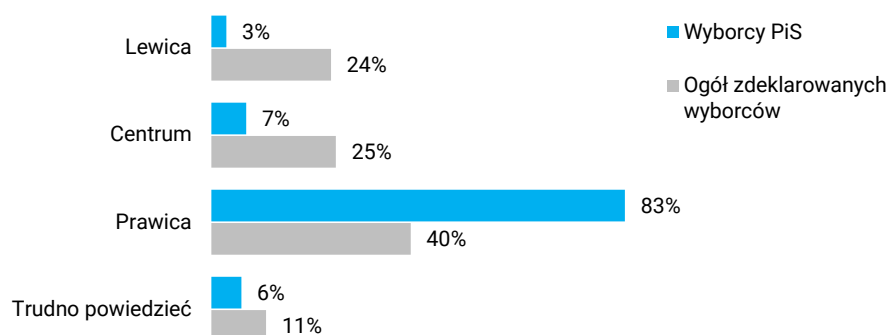
Każdy respondent wybierał samodzielnie jedną z metod:

- wywiad bezpośredni z udziałem ankietera (metoda CAPI),
- wywiad telefoniczny po skontaktowaniu się z ankieterem CBOS (CATI) – dane kontaktowe respondent otrzymywał w liście zapowiednim od CBOS,
- samodzielne wypełnienie ankiety internetowej, do której dostęp był możliwy na podstawie loginu i hasła przekazanego respondentowi w liście zapowiednim od CBOS.

We wszystkich trzech przypadkach ankieta miała taki sam zestaw pytań oraz strukturę.

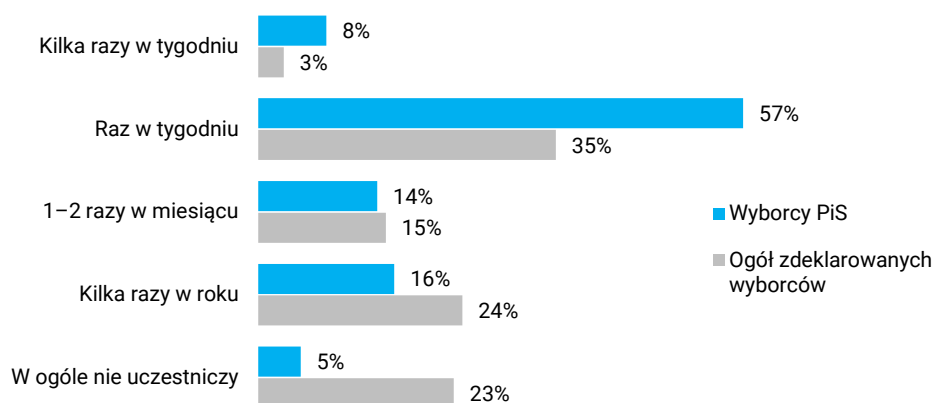
CBOS realizuje badania statutowe w ramach opisanej wyżej procedury od maja 2020 roku, w każdym przypadku podając proporcję wywiadów bezpośrednich, telefonicznych i internetowych.

RYS. 1. Poglądy polityczne wyborców PiS na tle ogółu zdeklarowanych wyborców

Z orientacją polityczną ściśle związany jest udział w praktykach religijnych. Wśród ankietowanych deklarujących głosowanie na aktualnie rządzącą partię ponad połowa to osoby biorące udział w praktykach religijnych raz w tygodniu (57% wobec 35% w przypadku ogółu wyborców). Udział w praktykach religijnych kilka razy w tygodniu deklarowało 8% elektoratu PiS (wobec 3% wśród ogółu wyborców). Zaledwie 5% z nich w ogóle nie praktykuje (wobec 23% wśród ogółu).

RYS. 2. Udział w praktykach religijnych wyborców PiS na tle ogółu zdeklarowanych wyborców

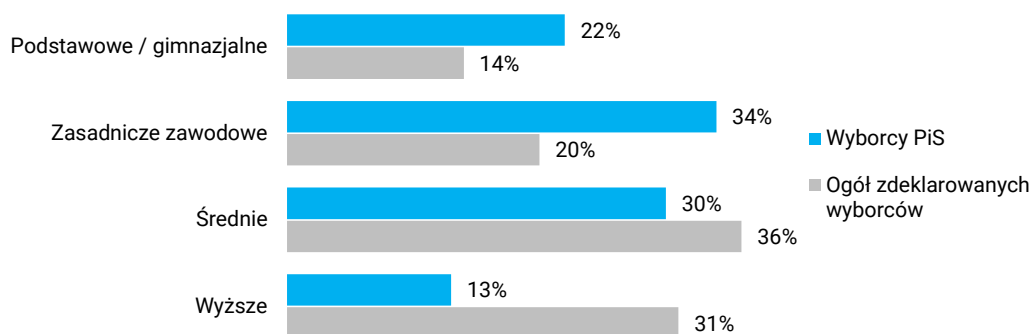
Orientacja polityczna i szerzej – światopoglądowa okazała się być ważniejsza w charakterystyce elektoratu PiS, niż cechy społeczno-demograficzne. Niemniej jednak spośród tych cech najbardziej istotne są wykształcenie, wiek oraz grupa społeczna i zawodowa, a w dalszej kolejności także dochody *per capita* i wielkość miejsca zamieszkania.

W porównaniu z ogółem wyborców sympatyków PiS cechuje niski poziom wykształcenia. Co piąta osoba wśród badanych deklarujących się jako wyborcy partii rządzącej ma wykształcenie podstawowe bądź gimnazjalne (22%, wśród ogółu wyborców odsetek ten wyniósł 14%). Ponadto w elektoracie PiS

notujemy ponadprzeciętnie dużo osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym (34% wobec 20% wśród ogółu wyborców). Natomiast odsetek wyborców popierających PiS z wykształceniem wyższym wynosi zaledwie 13% (wobec 31% w przypadku ogółu wyborców).

CBOS

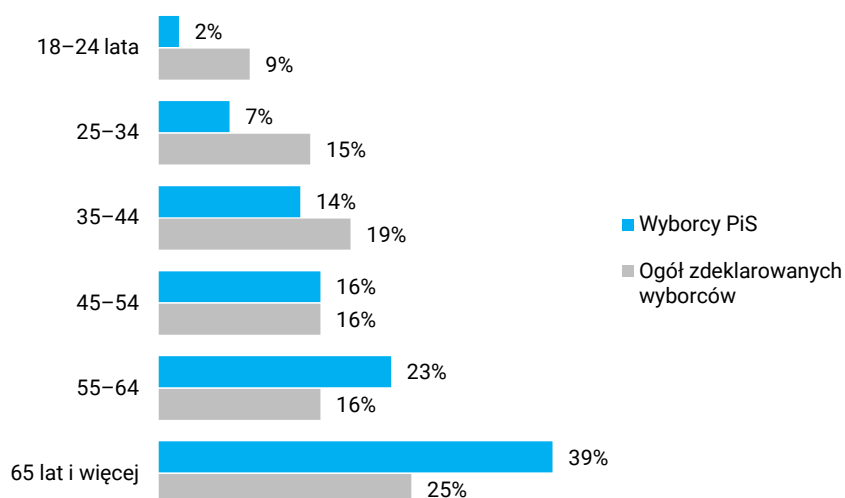
RYS. 3. Wykształcenie wyborców PiS na tle ogółu zadeklarowanych wyborców

Wiek to kolejny istotny wyróżnik wyborców partii rządzącej. Wysoki odsetek, bo aż 62% wyborców PiS to osoby powyżej 54 roku życia (wobec 41% wśród ogółu wyborców), z czego 39% z nich to osoby mające więcej niż 64 lata (w przypadku ogółu respondentów – 25%), natomiast 23% – osoby między 55 a 64 rokiem życia (wobec 16% wśród ogółu wyborców). Jednie 2% wyborców PiS stanowią respondenci między 18 a 24 rokiem życia (wobec 9% wśród ogółu wyborców), a 7% z nich mieści się w przedziale 25–34 lata (wobec 15% w przypadku ogółu wyborców). Średni wiek wyborców PiS wynosi około 57 lat.

CBOS

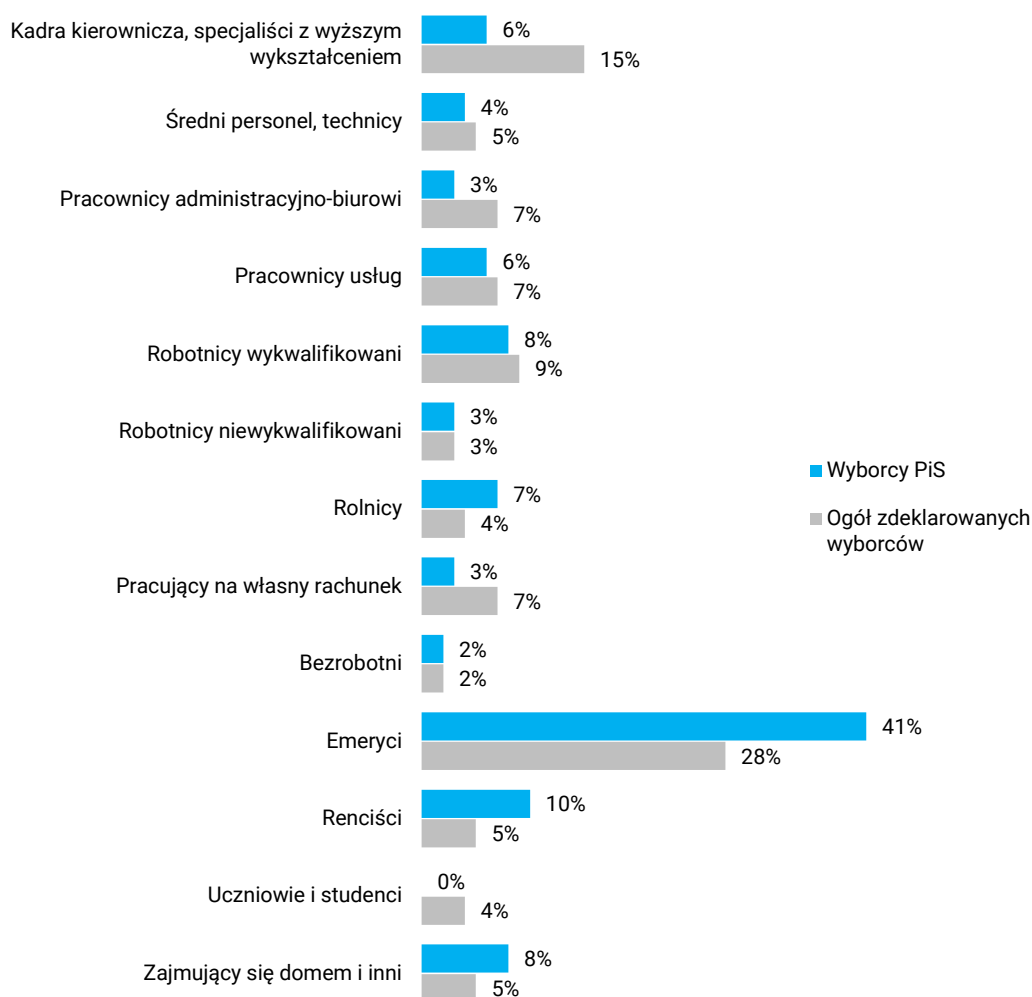
RYS. 4. Wiek wyborców PiS na tle ogółu zadeklarowanych wyborców

Charakterystyczny rozkład wieku oraz wykształcenia widocznie wpływa na to, do jakich grup społecznych i zawodowych należą wyborcy PiS. Elektorat PiS w 41% składa się z emerytów (wobec 28% w przypadku ogółu wyborców), co dziesiąta osoba to rencista (10% wobec 5% wśród ogółu). Nieco więcej niż przeciętnie jest wśród nich także rolników (7% wobec 4% wśród ogółu). W gronie wyborców PiS relatywnie niewiele jest natomiast przedstawicieli kadry kierowniczej i specjalistów (6% wobec 15% wśród ogółu wyborców). Trudno tej partii trafić także do takich grup społecznych i zawodowych jak uczniowie i studenci (0% wobec 4% wśród ogółu wyborców), pracujący na własny rachunek (3% wobec 7% ogółu wyborców) czy pracownicy administracyjno-biurowi (3% wobec 7% w przypadku ogółu).

CBOS

RYS. 5. Przynależność do grup społecznych i zawodowych wśród wyborców PiS na tle ogółu zadeklarowanych wyborców

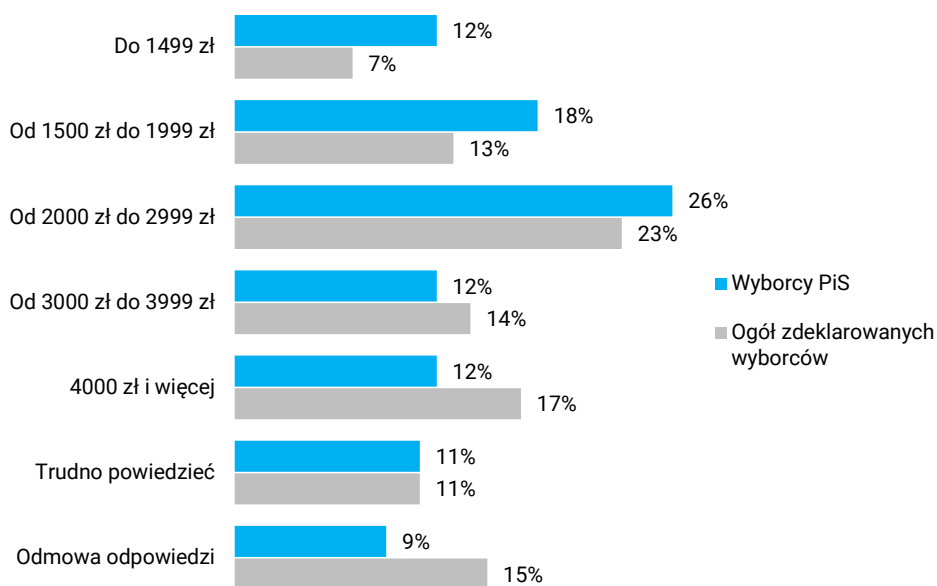

Mniej ważne niż omówione wcześniej cechy, choć także istotne dla charakterystyki elektoratu rządzącej partii, są deklarowane dochody *per capita* w gospodarstwie domowym. Wśród zwolenników PiS stosunkowo dużo jest osób słabiej sytuowanych: o miesięcznych dochodach przypadających na

osobę w gospodarstwie domowych poniżej 2000 zł (30% wobec 20% wśród ogółu głosujących), a proporcjonalnie mniej – deklarujących dochody *per capita* od 3000 zł wzwyż (24% wobec 31% wśród ogółu wyborców).

CBOS

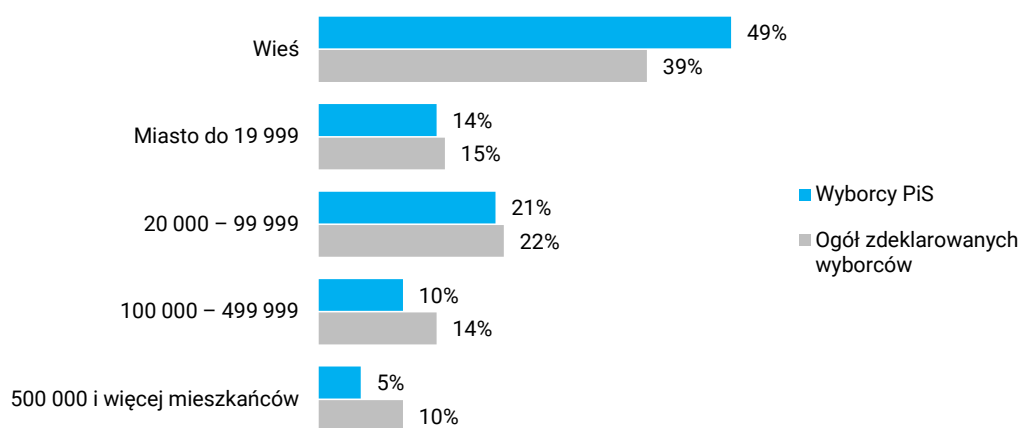
RYS. 6. Miesięczne dochody wyborców PiS na jedną osobę w gospodarstwie domowym na tle ogółu zadeklarowanych wyborców

Biorąc pod uwagę miejsce zamieszkania można zauważyć, że rządzące ugrupowanie przyciąga relatywnie dużo wyborców wiejskich – stanowią oni blisko połowę wyborców PiS (49% wobec 39% wśród ogółu głosujących). W elektoracie tego ugrupowania jest natomiast stosunkowo niewiele wyborców z miast liczących co najmniej 100 tys. mieszkańców (15% wobec 24% wśród ogółu).

CBOS

RYS. 7. Miejsce zamieszkania wyborców PiS na tle ogółu zadeklarowanych wyborców

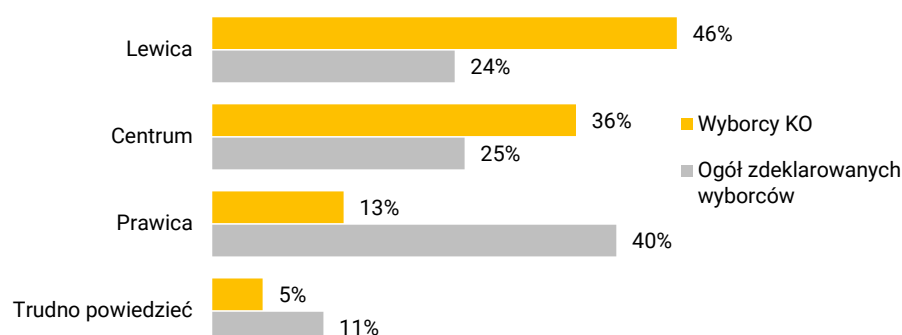

ELEKTORAT KOALICJI OBYWATELSKIEJ

Podobnie jak w przypadku partii rządzącej tym, co najbardziej określa elektorat Koalicji Obywatelskiej, są poglądy polityczne, nie mają one jednak tak fundamentalnego znaczenia jak w przypadku elektoratu PiS. Ponadprzeciętny odsetek wyborców KO to osoby deklarujące lewicowe poglądy polityczne (46% wobec 24% wśród ogółu wyborców), a 36% z nich ma poglądy centrowe (wobec 25% wśród ogółu). Natomiast jedynie 13% wyborców KO zadeklarowało pravicową orientację polityczną (przy 40% wśród ogółu wyborców).

CBOS

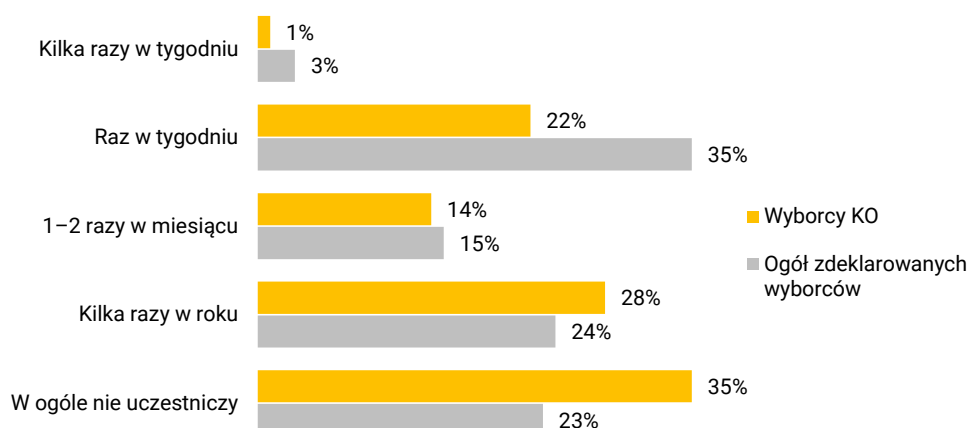
RYS. 8. Poglądy polityczne wyborców KO na tle ogółu zadeklarowanych wyborców

Wyborcy KO są mniej religijni niż przeciętnie. Co trzeci potencjalny wyborca Koalicji w ogóle nie uczestniczy w praktykach religijnych (35% wobec 23% ogółu wyborców), natomiast 28% z nich bierze w nich udział okazjonalnie – kilka razy w roku (wobec 24% wśród ogółu wyborców). Odsetek wyborców KO biorących udział w praktykach religijnych co najmniej raz w tygodniu jest niższy niż przeciętnie i wynosi 23% (wobec 38% wśród ogółu wyborców).

CBOS

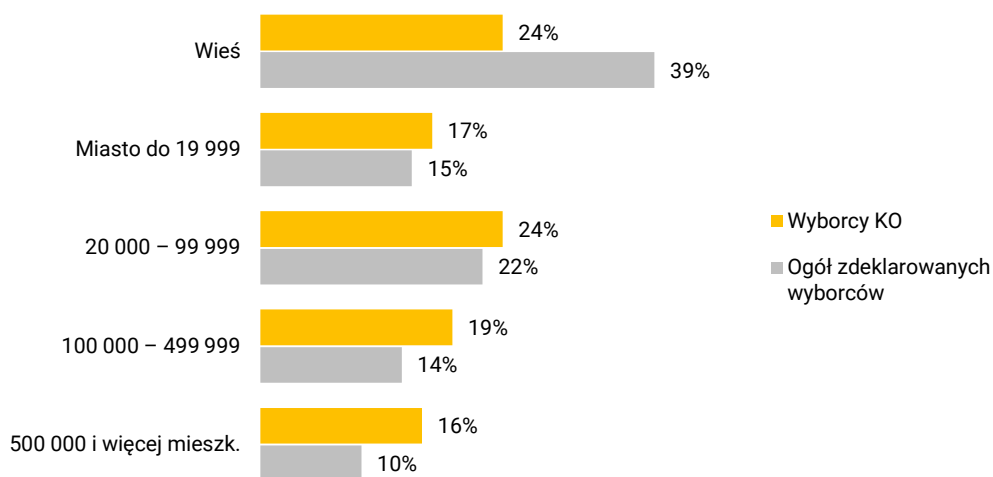
RYS. 9. Udział w praktykach religijnych wyborców KO na tle ogółu zadeklarowanych wyborców

Chęć głosowania na KO jest w dużej mierze związana z miejscem zamieszkania oraz statusem społeczno-ekonomicznym. Koalicja ma raczej miejskich wyborców, ponad trzy czwarte (76%) z nich zamieszkuje miasta (wobec 61% wśród ogółu wyborców), z czego 35% mieszka w miastach liczących ponad 100 tys. mieszkańców (wobec 24% wśród ogółu wyborców). Odsetek mieszkańców wsi w elektoracie KO jest wyraźnie niższy niż wśród ogółu deklarujących udział w głosowaniu. Mieszkańcy wsi stanowią 24% wyborców Koalicji (wobec 39% wśród ogółu wyborców).

CBOS

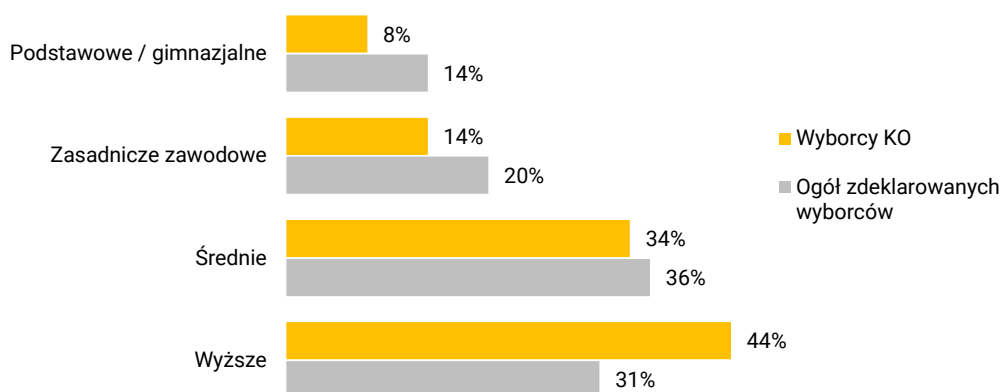
RYS. 10. Miejsce zamieszkania wyborców KO na tle ogółu zadeklarowanych wyborców

Elektorat KO jest lepiej wykształcony i sytuowany niż ogół wyborców. Większy niż przeciętny wśród ogółu wyborców jest w elektoracie KO odsetek osób z wyższym wykształceniem (44% wobec 31% wśród ogółu). Wykształcenie zasadnicze zawodowe zadeklarowało około 14% wyborców Koalicji (wobec 20% wśród ogółu wyborców). Natomiast 8% elektoratu KO to osoby z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym (wobec 14% wśród ogółu wyborców).

CBOS

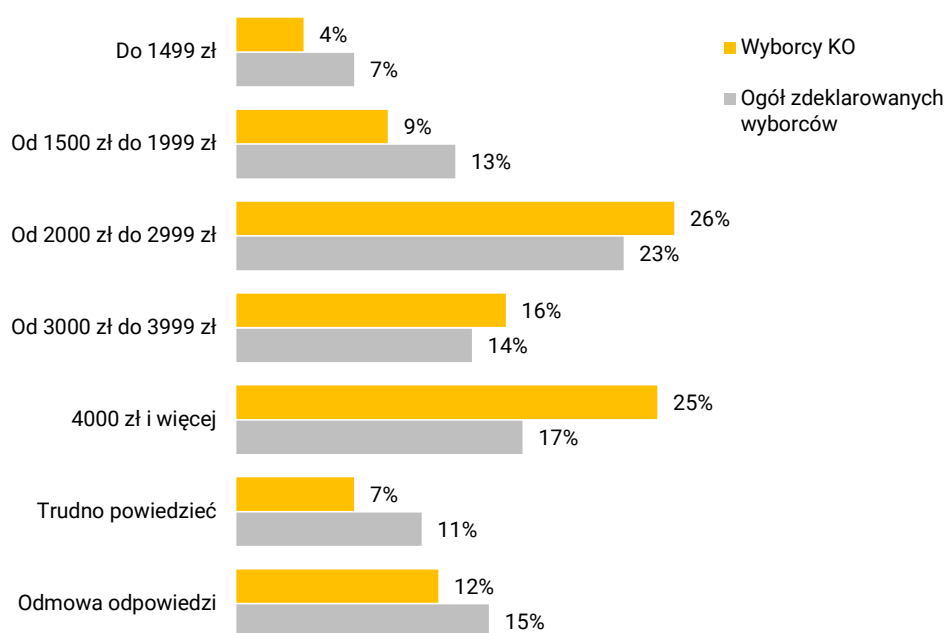
RYS. 11. Wykształcenie wyborców KO na tle ogółu zadeklarowanych wyborców

Co czwarta (25%) osoba spośród respondentów deklarujących głosowanie na Koalicję Obywatelską deklaruje miesięczne dochody *per capita* od 4000 zł wzwyż (wobec 17% wśród ogółu wyborców). Odsetek osiągających dochody od 2000 zł do 3999 zł *per capita* wynosi w elektoracie KO 42% (wobec 37% wśród ogółu wyborców). Mniej niż przeciętnie jest natomiast osób najslabiej sytuowanych: o miesięcznych dochodach na osobę w gospodarstwie domowym poniżej 2000 zł (13% w przypadku deklarujących się jako wyborcy Koalicji, wobec 20% wśród ogółu wyborców).

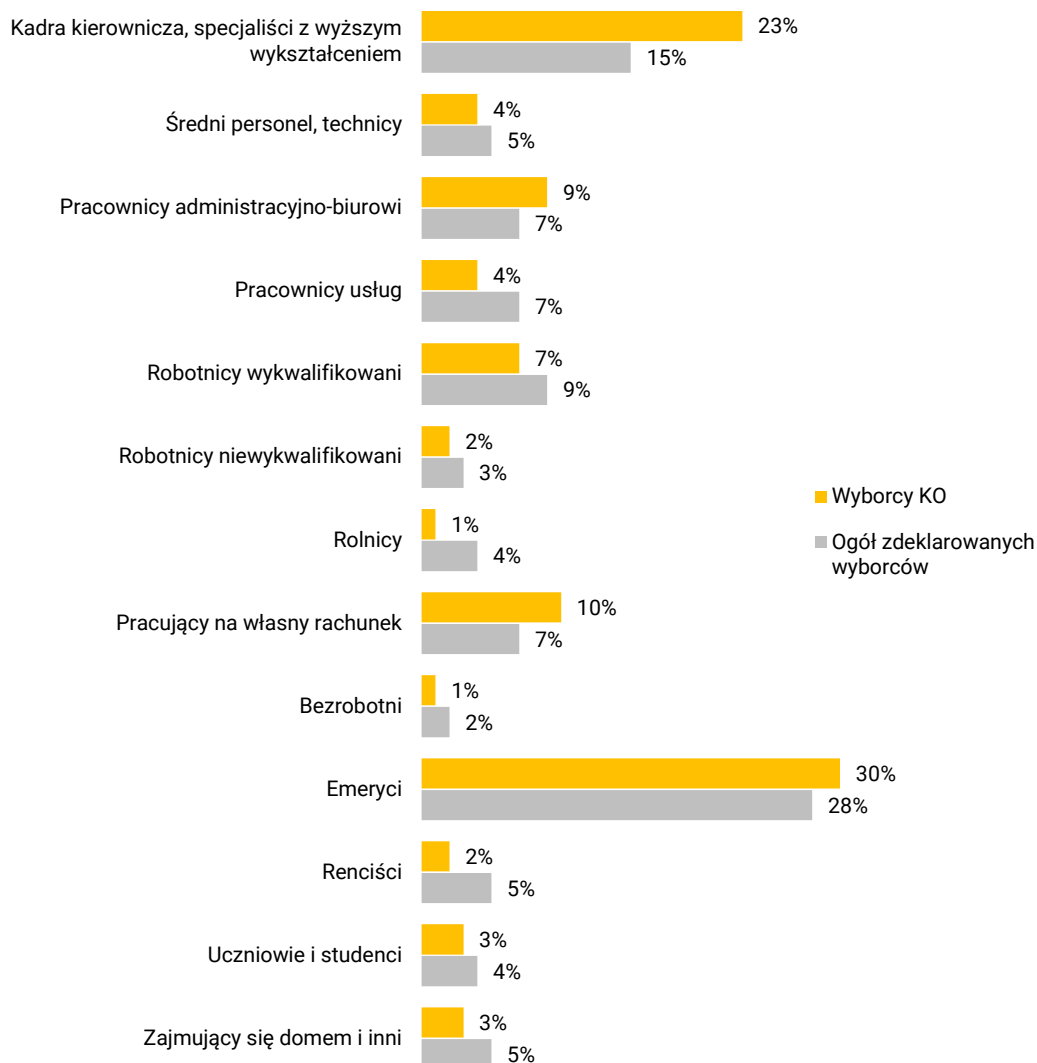
CBOS

RYS. 12. Miesięczne dochody wyborców KO na jedną osobę w gospodarstwie domowym na tle ogółu zadeklarowanych wyborców

Przedstawione charakterystyki znajdują odzwierciedlenie w przynależności do grupy społecznej i zawodowej. W elektoracie KO zwraca uwagę przede wszystkim wysoki odsetek kadry kierowniczej oraz specjalistów (23% wobec 15% wśród ogółu wyborców). Nieco więcej niż przeciętnie jest wśród nich także pracowników administracyjno-biurowych (9% wobec 7% wśród ogółu) oraz pracujących na własnych rachunek (10% wobec 7% wśród ogółu wyborców). Mniej jest natomiast rolników (1% wobec 4% wśród ogółu wyborców), robotników wykwalifikowanych (7% wobec 9% ogółu wyborców) i rencistów (2% wobec 5% wśród ogółu).

RYS. 13. Przynależność wyborców KO do grup społecznych i zawodowych na tle ogółu zdeklarowanych wyborców

Choć, inaczej niż w przypadku PiS, wiek ma niewielki wpływ na chęć głosowania na KO, jej wyborcy są starsi w porównaniu do sympatyków innych partii (nie licząc partii rządzącej). Średni wiek osoby deklarującej głosowanie na KO w wyborach wynosi około 51 lat.

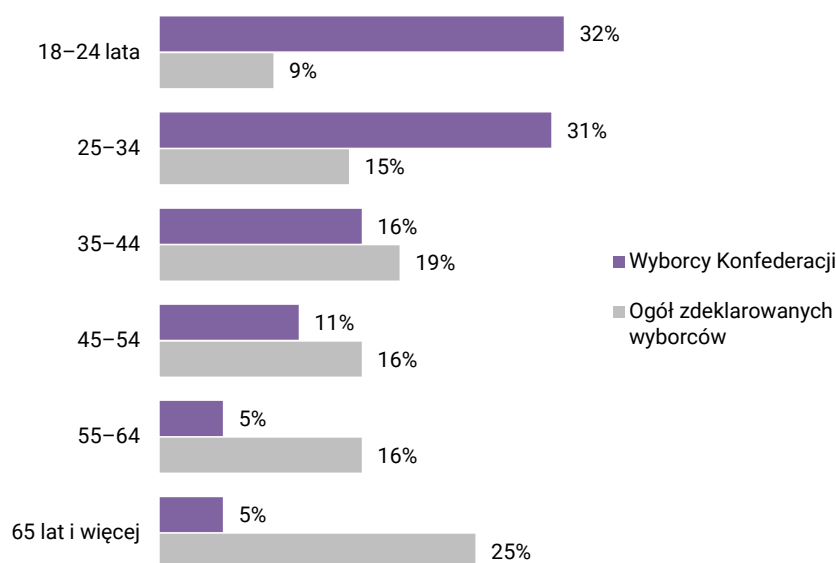
ELEKTORAT KONFEDERACJI WOLNOŚĆ I NIEPODLEGŁOŚĆ

Konfederacja zyskuje ostatnio na popularności wśród internautów, za sprawą wypowiedzi oraz działań Sławomira Mentzena. Popularność ta do pewnego stopnia przekłada się na deklarowane poparcie w wyborach.

Konfederacja jest partią generacyjną. W przeciwieństwie do rozkładu wieku wśród wyborców obu głównych sił politycznych (a szczególnie partii rządzącej), wśród wyborców Konfederacji dominują młodzi. Blisko dwie trzecie jej potencjalnych wyborców (63%) to osoby między 18 a 34 rokiem życia – to prawie trzykrotnie więcej niż w przypadku ogółu wyborców (24%). W konsekwencji odsetek elektoratu Konfederacji powyżej 45 roku życia jest relatywnie niski (21% wobec 57% wśród ogółu wyborców). Średni wiek wyborcy Konfederacji to zaledwie około 33 lat. To zdecydowanie najniższa średnia w porównaniu z innymi omawianymi przez nas ugrupowaniami. Warto wspomnieć, że co trzeci zwolennik Konfederacji nie brał udziału w ostatnich wyborach parlamentarnych (34%).

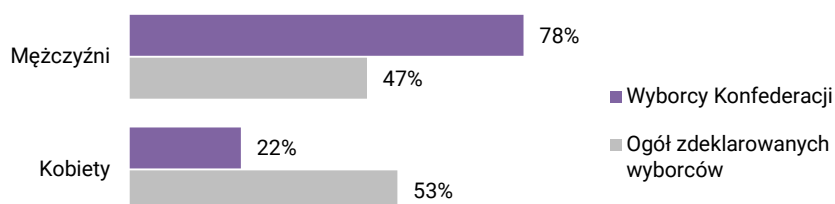
CBOS

RYS. 14. Wiek wyborców Konfederacji WiN na tle ogółu zadeklarowanych wyborców

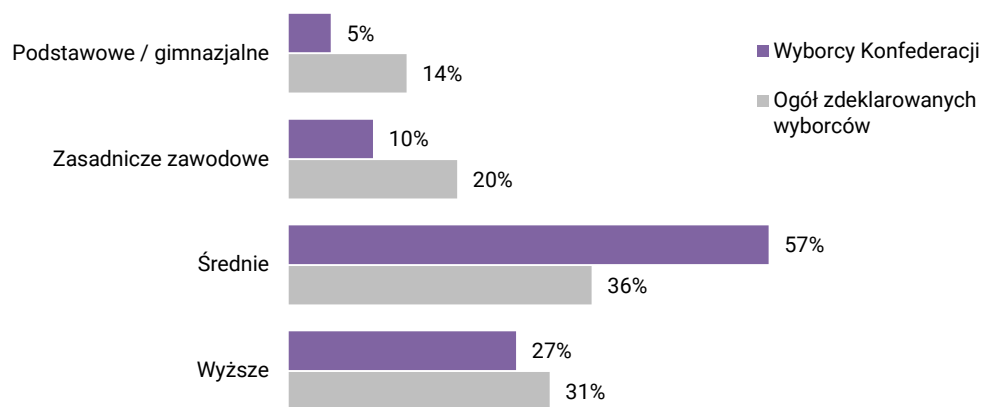
Konfederacja jest jedyną partią, w przypadku której płeć okazuje się mieć decydujące znaczenie dla składu jej elektoratu. Program polityczny omawianej partii zdaje się dużo lepiej trafiać do męskiej części wyborców. Być może ma to związek z głoszeniem dość radykalnych oraz kontrowersyjnych poglądów, z którymi mężczyźni są bardziej skłonni się utożsamiać lub zgadzać, niż kobiety. Niemal czterech na pięciu wyborców Konfederacji to mężczyźni (78% wobec 47% w przypadku ogółu wyborców), a jedynie 22% jej elektoratu stanowią kobiety (wobec 53% wśród ogółu wyborców).

RYS. 15. Płeć wyborców Konfederacji WiN na tle ogółu zadeklarowanych wyborców

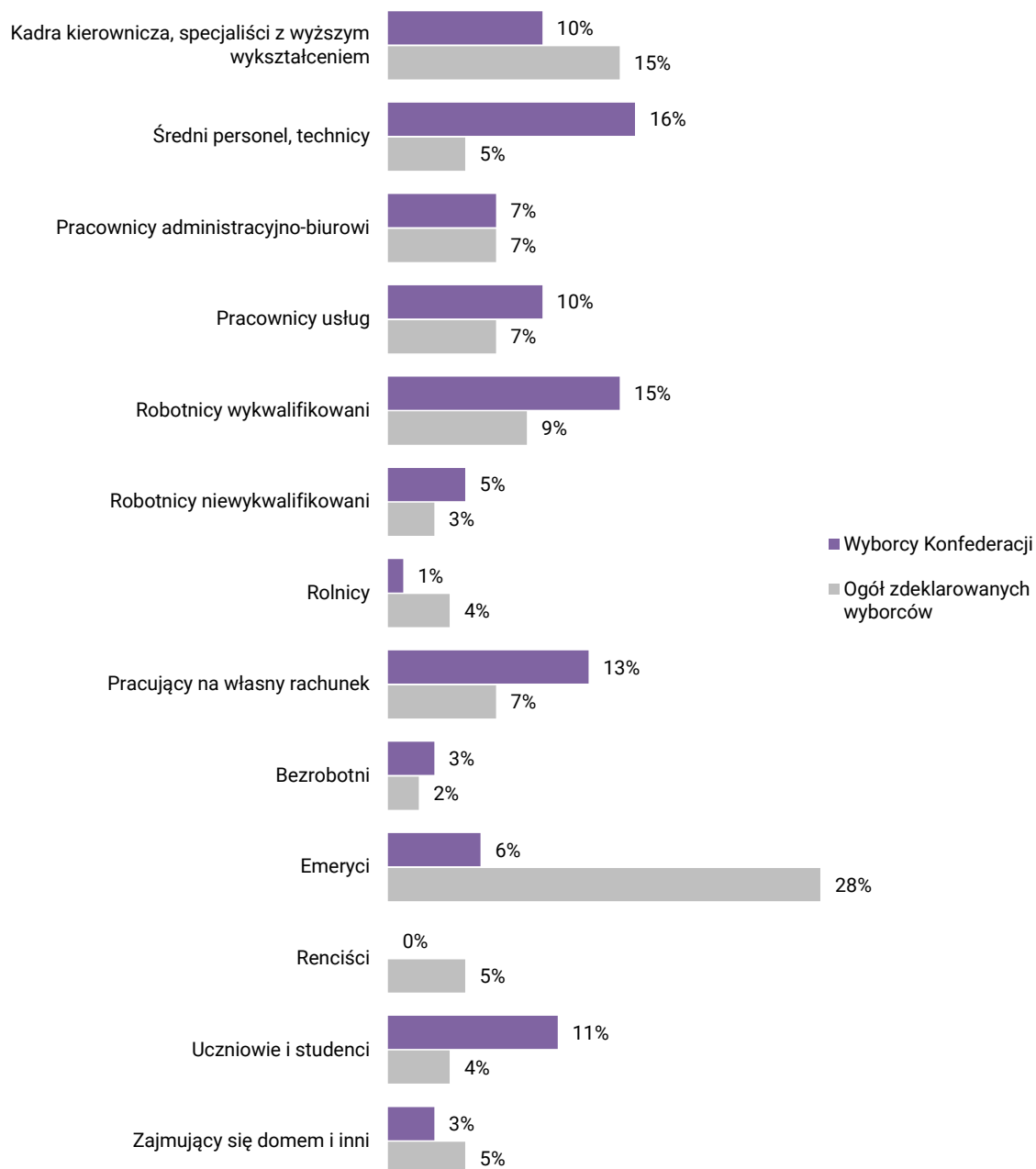
Cechą powiązaną z wiekiem, która również wyróżnia elektorat Konfederacji, jest wykształcenie. Większość elektoratu Konfederacji to osoby ze średnim wykształceniem (57% wobec 36% wśród ogółu wyborców). Odsetek sympatyków Konfederacji z wykształceniem wyższym nieznacznie *in minus* odbiega od średniej (27% wobec 31% wśród ogółu wyborców). Natomiast jedynie 5% wyborców Konfederacji to osoby z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym (wobec 14% wśród ogółu wyborców).

RYS. 16. Wykształcenie wyborców Konfederacji WiN na tle ogółu zadeklarowanych wyborców

Z wiekiem oraz wykształceniem związana jest deklarowana przynależność do grupy społecznej i zawodowej. Wyborcy Konfederacji to w 11% uczniowie i studenci (wobec 4% wśród ogółu wyborców), 13% – osoby pracujące na własny rachunek (wobec 7% wśród ogółu), 15% – robotnicy wykwalifikowani (wobec 7% wśród ogółu wyborców) oraz 16% – osoby pracujące jako średni personel i technicy (wobec 5% w przypadku ogółu wyborców). W elektoracie Konfederacji brakuje natomiast, emerytów (6% elektoratu Konfederacji, wobec 28% wśród ogółu wyborców), rolników (1% wobec 4% w przypadku ogółu wyborców) oraz rencistów (0% wobec 5% wśród ogółu wyborców).

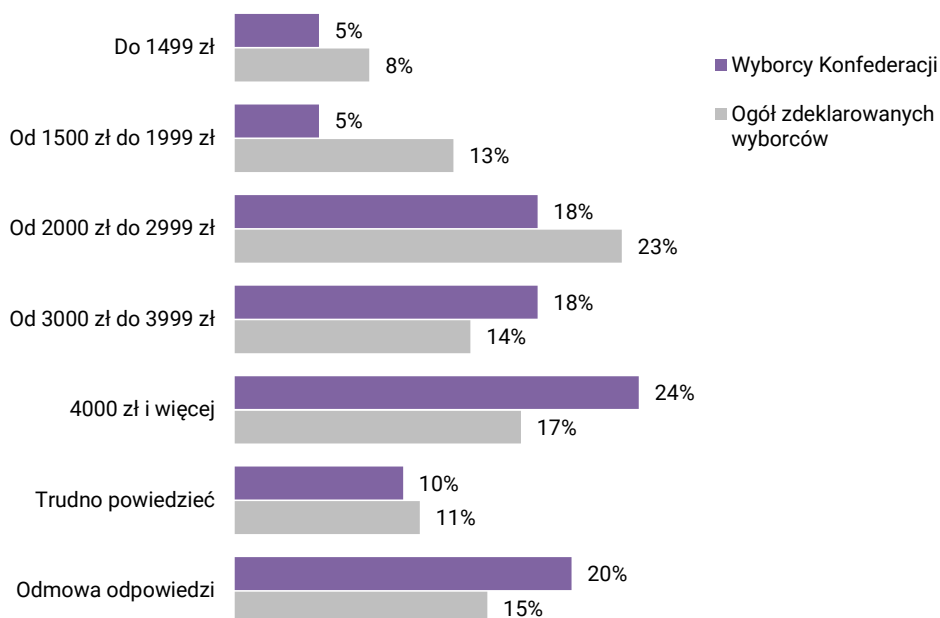
RYS. 17. Przynależność wyborców Konfederacji WiN do grup społecznych i zawodowych na tle ogółu zadeklarowanych wyborców

Chęć głosowania na Konfederację jest w mniejszym stopniu, choć także istotnie, związana z dochodami *per capita* w gospodarstwie domowym. Wyborcy tego ugrupowania są lepiej niż przeciętnie sytuowani. Dochody poniżej 2000 zł na osobę w gospodarstwie domowym deklaruje co dziesiąty z nich (o połowę mniej niż wśród ogółu wyborców), dochody od 3000 zł wzwyż *per capita* – 42% (wobec 31% wśród ogółu głosujących).

CBOS

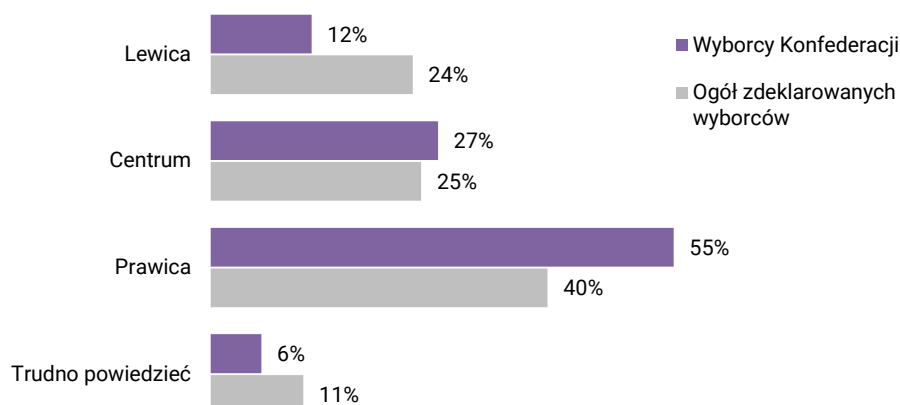
RYS. 18. Miesięczne dochody wyborców Konfederacji WiN na jedną osobę w gospodarstwie domowym na tle ogółu zadeklarowanych wyborców

Mniejsze znaczenie niż podstawowe cechy społeczno-demograficzne (takie jak – przede wszystkim – wiek, płeć i wykształcenie) mają deklarowane poglądy polityczne i religijność. W elektoracie Konfederacji jest więcej niż przeciętnie osób identyfikujących się z prawicą (55% wobec 40% wśród ogółu głosujących), mniej – deklarujących lewicowe poglądy polityczne (12%, o połowę mniej niż wśród wszystkich wyborców).

CBOS

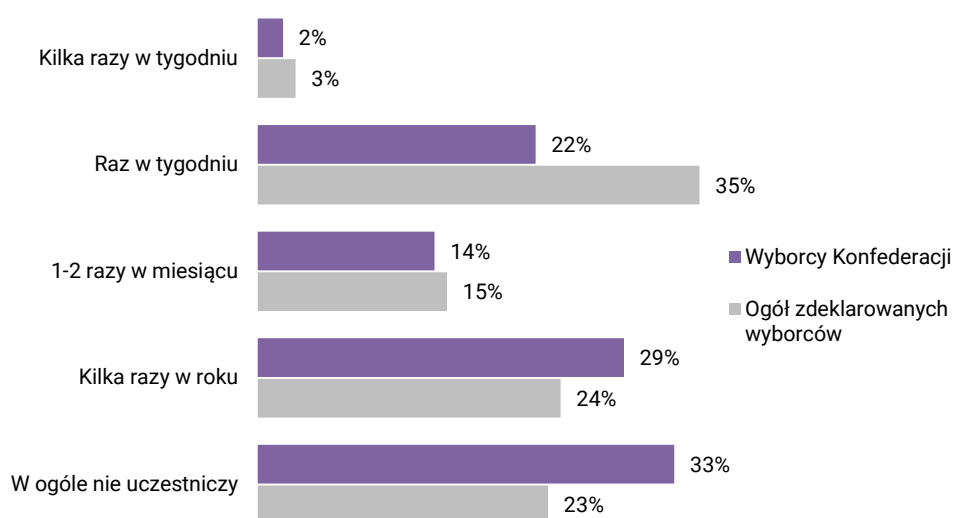
RYS. 19. Poglądy polityczne wyborców Konfederacji WiN na tle ogółu zadeklarowanych wyborców

Mimo pewnej „nadwyżki” osób utożsamiających się z prawicą wśród wyborców Konfederacji, są oni – prawdopodobnie z racji młodego wieku – mniej niż przeciętnie religijni. Odsetek nieuczestniczących w praktykach religijnych lub robiących to sporadycznie sięga w tym elektoracie 62% (wobec 47% wśród ogółu wyborców). Udział w praktykach religijnych przynajmniej raz w tygodniu deklaruje niespełna co czwarty zwolennik Konfederacji (24% wobec 38% wśród ogółu głosujących).

CBOS

RYS. 20. Udział w praktykach religijnych wyborców Konfederacji WiN na tle ogółu zdeklarowanych wyborców

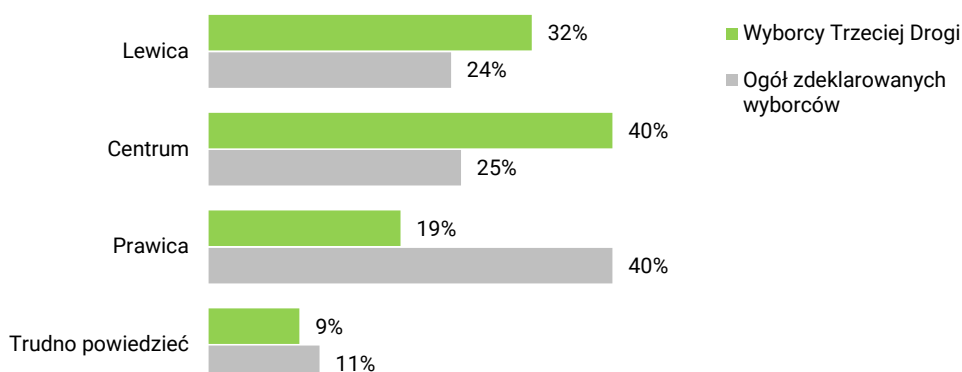
ELEKTORAT TRZECIEJ DROGI

Trzecia Droga powstała we współpracy Polski 2050 Szymona Hołowni oraz PSL-Koalicji Polskiej. Na podstawie badań zrealizowanych przed decyzją o wspólnym starciu w wyborach można sądzić, że większa część jej obecnego elektoratu to zwolennicy Polski 2050 Szymona Hołowni, a mniejsza – PSL-Koalicji Polskiej. Z deklaracji respondentów wynika ponadto, że znaczna część wyborców Trzeciej Drogi (38%) to osoby, które w wyborach do Sejmu w 2019 roku poparły Koalicję Obywatelską.

Elektorat Trzeciej Drogi, tak jak w przypadku innych partii, określa deklarowana orientacja polityczna. Wśród zwolenników tego ugrupowania notujemy ponadprzeciętny odsetek respondentów o centrowych poglądach politycznych (40% wobec 25% wśród ogółu wyborców) oraz o poglądach lewicowych (32% wobec 24% wśród ogółu wyborców). Natomiast odsetek wyborców Trzeciej Drogi o prawicowej orientacji politycznej jest stosunkowo niski (19% wobec 40% wśród ogółu wyborców).

CBOS

RYS. 21. Poglądy polityczne wyborców Trzeciej Drogi na tle ogółu zdeklarowanych wyborców

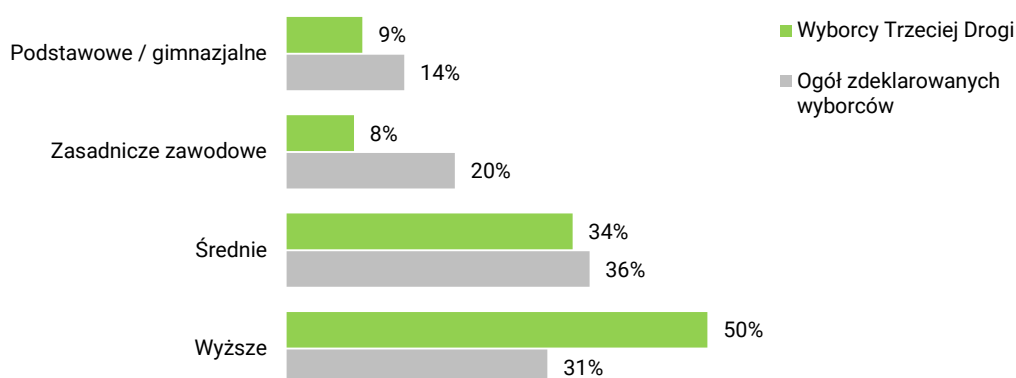

Chęć udzielenia poparcia Trzeciej Drodze nie jest istotnie związana z religijnością – deklarowanym udziałem w praktykach religijnych.

Wyborcy Trzeciej Drogi są lepiej niż przeciętnie wykształceni. Co druga osoba wśród zwolenników tej formacji legitymuje się wyższym wykształceniem (50% wobec 31% wśród ogółu wyborców). Odsetek respondentów z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym kształtuje się na poziomie 9% (wobec 14% wśród ogółu wyborców), a osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym – 8% (wobec 20% wśród ogółu wyborców).

CBOS

RYS. 22. Wykształcenie wyborców Trzeciej Drogi na tle ogółu zdeklarowanych wyborców

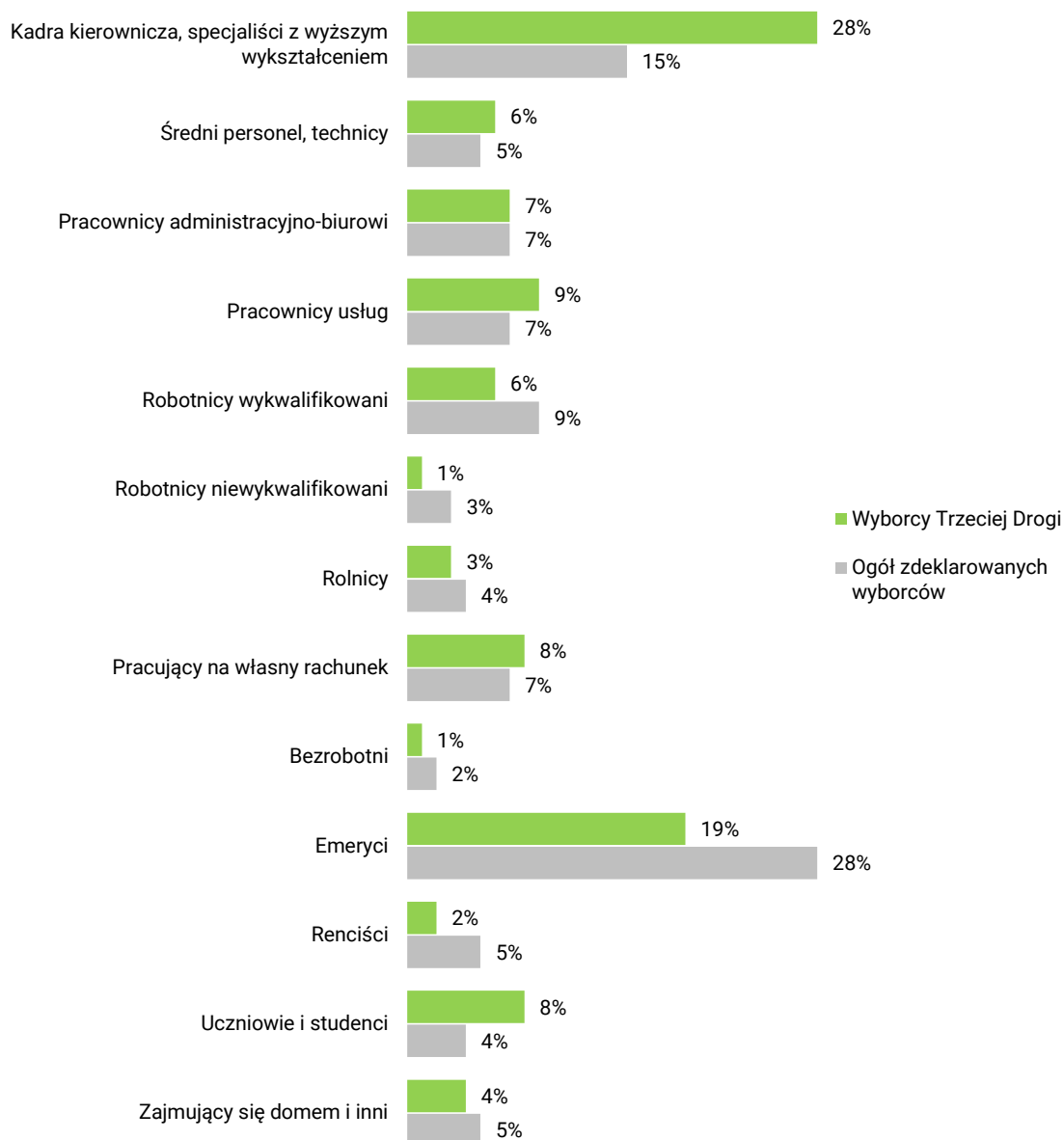

Wykształcenie zwolenników Trzeciej Drogi przekłada się na ich deklarowaną przynależność do grup społecznych i zawodowych. Ponadprzeciętny odsetek wyborców tego ugrupowania stanowią przedstawiciele kadry kierowniczej i specjaliści z wyższym wykształceniem (28% wobec 15% wśród ogółu wyborców) oraz uczniowie i studenci (8% wobec 4% wśród ogółu wyborców). W elektoracie Trzeciej Drogi relatywnie mało jest natomiast emerytów (19% wobec 28% wśród ogółu wyborców),

rencistów (2% wobec 5% wśród ogółu) oraz robotników (łącznie 7% wobec 12% wśród ogółu wyborców).

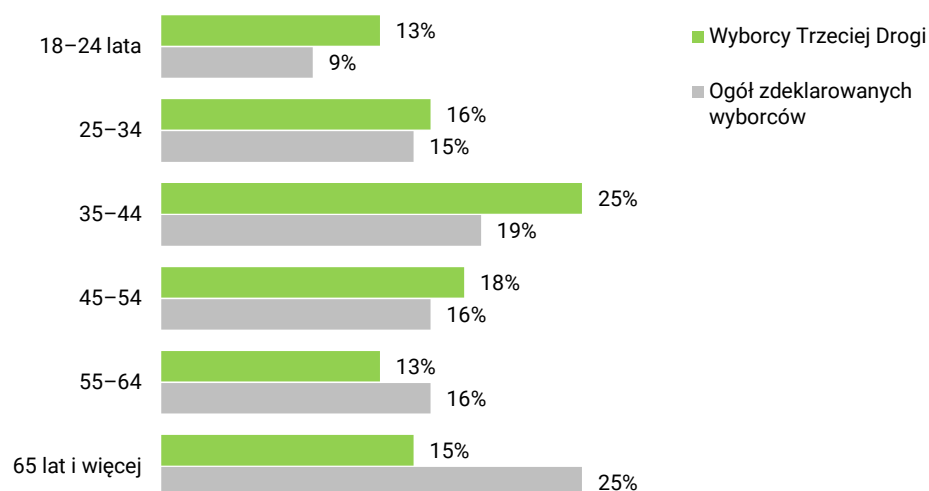
CBOS

RYS. 23. Przynależność wyborców Trzeciej Drogi do grup społecznych i zawodowych na tle ogółu zdeklarowanych wyborców

Wiek nie jest szczególnie istotnym wyróżnikiem Trzeciej Drogi. Jedyne wyraźnie widoczne różnice to mniejszy niż przeciętnie odsetek osób powyżej 55 roku życia (29% wobec 41% w przypadku ogółu wyborców), wyższe odsetki osób między 18 a 24 rokiem życia (13% wobec 9% wśród ogółu) oraz między 35 a 44 rokiem życia (25% wobec 19% wśród ogółu wyborców). Średni wiek wyborcy Trzeciej Drogi to około 45 lat.

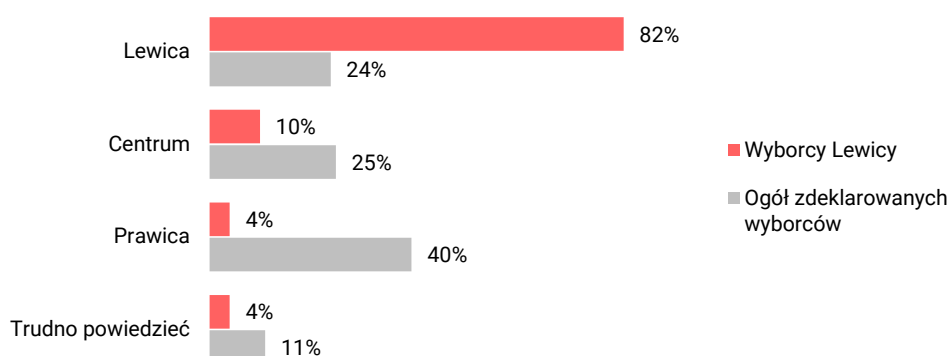
RYS. 24. Wiek wyborców Trzeciej Drogi na tle ogółu zadeklarowanych wyborców

ELEKTORAT LEWICY

Chęć głosowania na Lewicę zdeterminowana jest przez orientację polityczną oraz światopoglądową. Zgodnie z nazwą ugrupowania oraz jego programem politycznym, 82% osób deklarujących się jako wyborcy Lewicy to osoby o lewicowych poglądach politycznych (wobec 25% wśród ogółu wyborców). Odsetek tego elektoratu deklarujący poglądy centrowe wynosi tylko 10% (wobec 25% wśród ogółu wyborców), a poglądy prawicowe – 4% (wobec 40% wśród ogółu wyborców).

RYS. 25. Poglądy polityczne wyborców Lewicy na tle ogółu zadeklarowanych wyborców

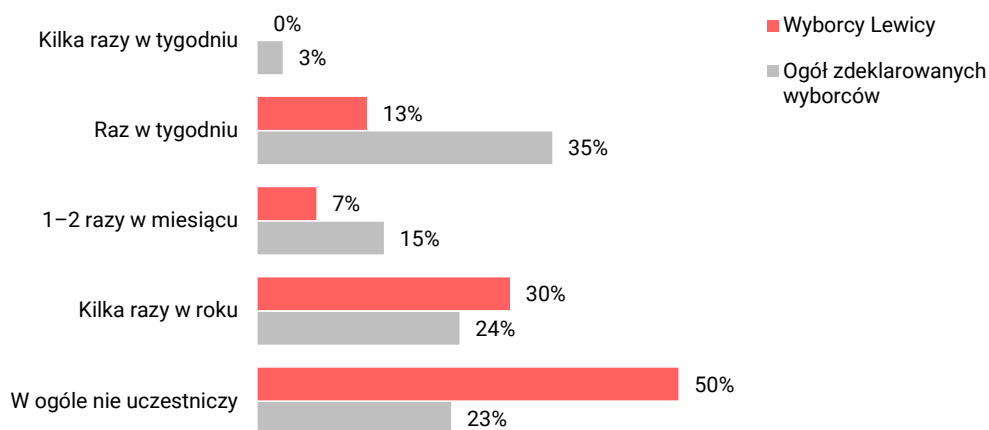

Zwolennicy Lewicy są najmniej religijnym elektoratem wśród omawianych. Połowa wyborców Lewicy zadeklarowała, iż w ogóle nie uczestniczy w praktykach religijnych (50% wobec 23 wśród ogółu wyborców), a 30% z nich odpowiedziało, że uczestniczą w nich kilka razy w roku (wobec 24% wśród

ogółu). Żaden z respondentów deklarujących głosowanie na Lewicę nie bierze udziału w praktykach religijnych kilka razy w tygodniu (0% wobec 3% wśród ogółu wyborców), dość niski jest także odsetek biorących udział w praktykach religijnych raz w tygodniu (13% wobec 35% wśród ogółu wyborców).

CBOS

RYS. 26. Udział wyborców Lewicy w praktykach religijnych na tle ogółu zadeklarowanych wyborców

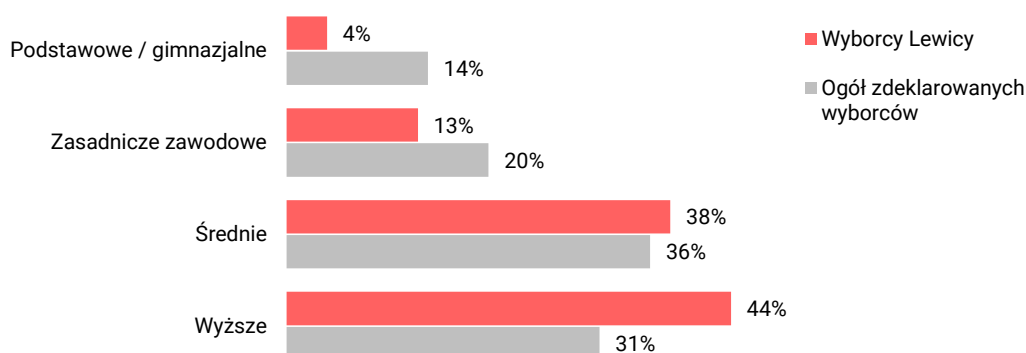

Można zauważyć, że elektorat Lewicy pod względem ideowym jest odwrotnością elektoratu partii rządzącej. Mniejsze znaczenie w charakterystyce wyborców Lewicy mają cechy socjodemograficzne. Ze względu na niewielką liczebność tego elektoratu w próbie nie możemy wyciągać jednoznacznych wniosków na ten temat. Pojawiają się jednak pewne zależności, które potwierdzają dane z poprzednich badań przeprowadzonych w tym roku.

Respondenci deklarujący się jako wyborcy Lewicy to osoby lepiej niż przeciętnie wykształcone. Odsetek osób z wykształceniem wyższym wynosi w tym elektoracie 44% (wobec 31% wśród ogółu wyborców), zaś osoby z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym – tylko 4% (wobec 14% wśród ogółu wyborców).

CBOS

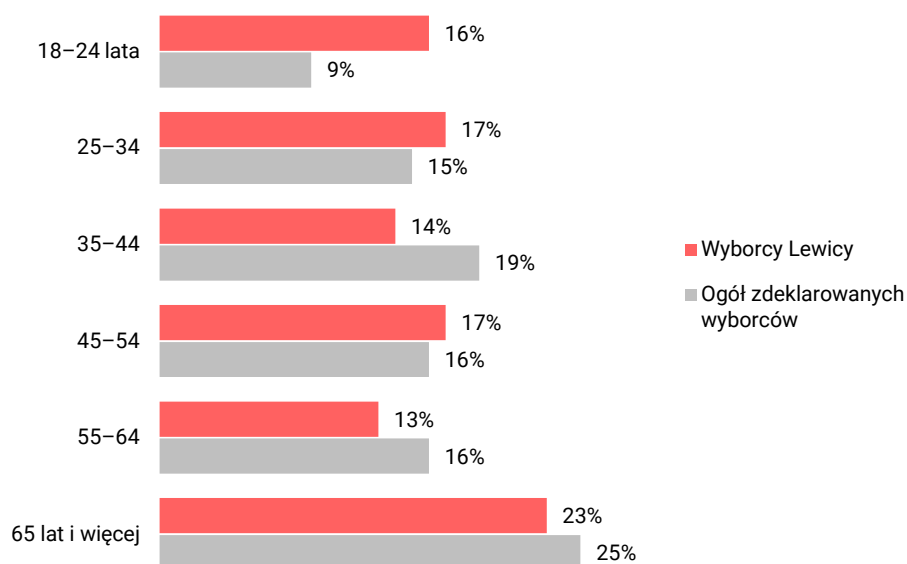
RYS. 27. Wykształcenie wyborców Lewicy na tle ogółu zadeklarowanych wyborców

Biorąc pod uwagę wiek respondentów, w badanej próbie zwolenników Lewicy notujemy ponadprzeciętny odsetek osób od 18 do 34 roku życia (33% wobec 24% wśród ogółu wyborców). Natomiast średni wiek w elektoracie Lewicy to około 46 lat.

CBOS

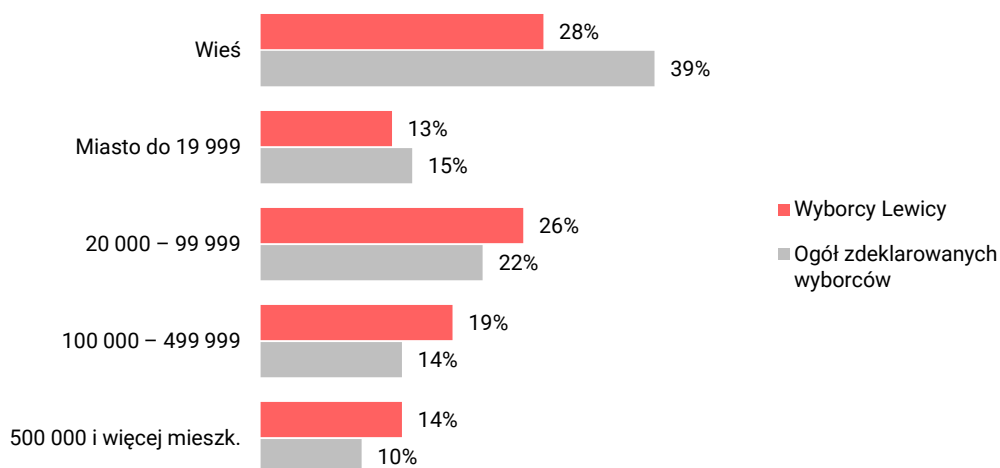
RYS. 28. Wiek wyborców Lewicy na tle ogółu zadeklarowanych wyborców

Respondentów deklarujących się jako wyborcy Lewicy nieznacznie wyróżnia miejsce zamieszkania. Można ogólnie powiedzieć, że dość duży odsetek elektoratu Lewicy to osoby mieszkające w miastach liczących ponad 20 tys. mieszkańców (59% w badanej próbie wobec 46% w przypadku ogółu wyborców).

CBOS

RYS. 29. Miejsce zamieszkania wyborców Lewicy na tle ogółu zadeklarowanych wyborców

Agregacja wyników z dwóch ostatnich badań pozwoliła nam określić profil ideowy oraz społeczno-demograficzny elektoratów ugrupowań politycznych cieszących się obecnie największym poparciem społecznym. Ogólnie rzecz biorąc, cechą najbardziej różnicującą te elektoraty jest orientacja polityczna, z którą ściśle powiązany jest udział w praktykach religijnych. Co do cech społeczno-demograficznych, w większości przypadków duże znaczenie mają wiek oraz wykształcenie, mniejsze – dochody *per capita* i wielkość miejsca zamieszkania.

Przeciętnego wyborcę Prawa i Sprawiedliwości charakteryzują przede wszystkim prawicowe identyfikacje polityczne oraz częstsze praktyki religijne. W przypadku żadnego innego elektoratu orientacja polityczna nie ma tak fundamentalnego znaczenia. Można powiedzieć, że PiS ma najbardziej ideowy elektorat. Wyborców PiS cechuje także starszy wiek oraz niższe wykształcenie.

Koalicja Obywatelska grupuje elektorat centrolewicowy, rzadziej niż przeciętnie uczestniczący w praktykach religijnych. Są to ponadprzeciętnie często osoby o wyższym statusie społeczno-ekonomicznym, mieszkające w miastach.

Konfederacja Wolność i Niepodległość przyciąga młodych wyborców. Przeciętny wyborca tej partii to młody mężczyzna ze średnim wykształceniem. Wyborcy Konfederacji nie wyróżniają się natomiast w sposób wyraźny spośród ogółu głosujących ani pogłębionymi poglądami politycznymi, ani religijnością.

Elektorat Trzeciej Drogi – koalicji Polski 2050 Szymona Hołowni i PSL-Koalicji Polskiej – jest stosunkowo mało wyrazisty, relatywnie dużo jest w nim osób o centrowych poglądach politycznych oraz badanych z wyższym wykształceniem. Profil społeczno-demograficzny zwolenników Trzeciej Drogi może wskazywać, że przeważają w nim sympatycy Polski 2050 Szymona Hołowni.

Elektorat Lewicy definiuje głównie orientacja polityczna i światopoglądowa – lewicowe poglądy polityczne i dystans wobec religii.

Opracował

Marcin Kesler

TABELA 1

		Na kandydata której partii/ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w wyborach do Sejmu?											Liczba osób	
		Prawo i Sprawiedliwość (wraz z Suwerenną Polską, Partią Republikańską i Kukiz'15)	Koalicja Obywatelska (Platforma Obywatelska, Nowoczesna, Inicjatywa Polska, Zieloni)	Lewica (Nowa Lewica, Razem, Polska Partia Socjalistyczna, Unia Pracy)	Konfederacja Wolność i Niepodległość (Nowa Nadzieja, Ruch Narodowy, Konfederacja Korony Polskiej)	Trzecia Droga – koalicja Polski 2050 Szymona Hołowni i PSL-Koalicji Polskiej (Polska 2050 Szymona Hołowni, Polskie Stronnictwo Ludowe, UED, Konserwatyści)	AgroUnia	Porozumienie	Wolnościowcy	Inna partia/ugrupowanie	Trudno powiedzieć	Odmowa odpowiedzi		
		procentowanie w kolumnach												
Ogółem		100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	1604
Płeć	Mężczyźni	47	44	55	78	45	69	83	44	32	39	37	760	
	Kobiety	53	56	45	22	55	31	17	56	68	61	63	843	
Wiek	18–24 lata	2	5	16	32	13	29		50	7	11	17	144	
	25–34	7	14	17	31	16	23	17	36	25	21	14	238	
	35–44	14	20	14	16	25	19			18	25	27	298	
	45–54	16	18	17	11	18	24	50		30	15	12	260	
	55–64	23	16	13	5	13	5			12	13	21	260	
	65 lat i więcej	39	27	23	5	15		33	15	9	15	9	403	
Miejsce zamieszkania	Wieś	49	24	28	38	33	50	17	64	39	50	36	629	
	Miasto do 19 999	14	17	13	14	20	21	19		10	11	22	237	
	20 000 – 99 999	21	24	26	23	21	30		36	24	20	22	356	
	100 000 – 499 999	11	19	19	14	14		31		14	12	11	222	
	500 000 i więcej mieszk.	5	16	14	10	12		33		13	7	9	159	
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	22	8	4	5	9	32		34		17	3	217	
	Zasadnicze zawodowe	34	14	13	10	8	24	31		4	13	12	310	
	Średnie	30	34	38	57	34	31	36	29	27	38	35	570	
	Wyższe	13	45	44	27	50	13	33	37	69	32	49	507	
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	6	23	22	10	28	7		22	31	16	27	251	
	Średni personel, technicy	4	4	5	16	6		31			4	5	83	
	Pracownicy adm.-biurowi	3	9	5	7	7	6			29	8	13	107	
	Pracownicy usług	6	4	10	10	9					10	12	109	
	Robotnicy wykwalifikowani	8	7	11	16	6	29	19		21	11	7	148	
	Robotnicy niewykwalifik.	3	2	1	4	1	11				5	3	44	
	Rolnicy	7	1		1	3	34		15		5	1	63	
	Pracujący na własny rach.	3	10	7	13	8			14		9	6	113	
	Bezrobotni	2	1	1	3	1		17		3	2	1	24	
	Emeryci	41	30	26	6	19		33	15	9	18	16	444	
	Renciści	10	2	1		2					3	1	73	
	Uczniowie i studenci	0	3	4	12	8			34	7	4	8	60	
	Zajmujący się domem i inni	8	3	7	3	4	13				6		84	

TABELA 1 cd.

		Na kandydata której partii/ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w wyborach do Sejmu?											Liczba osób	
		Prawo i Sprawiedliwość (wraz z Suwenną Polską i Partią Republikańską i Kukiz'15)	Koalicja Obywatelska (Platforma Obywatelska, Nowoczesna, Inicjatywa Polska, Zieloni)	Lewica (Nowa Lewica, Razem, Polska Partia Socjalistyczna, Unia Pracy)	Konfederacja Wolność i Niepodległość (Nowa Nadzieja, Ruch Narodowy, Konfederacja Korony Polskiej)	Trzecia Droga – koalicja Polski 2050 Szymona Hołowni i PSL-Koalicji Polskiej (Polska 2050 Szymona Hołowni, Polskie Stronnictwo Ludowe, UED, Konserwatyści)	AgroUnia	Porozumienie	Wolnościowcy	Inna partia/ugrupowanie	Trudno powiedzieć	Odmowa odpowiedzi		
		procentowanie w kolumnach												
Ogółem		100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	1604
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	18	24	23	12	26	7	62		32	27	32	202	
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	20	16	19	21	16	13		48	29	20	22	170	
	sekt. pryw. poza rolnict.	42	57	58	63	55	38	38	31	39	45	42	460	
	prywatnym gosp. rolnym	20	3		5	4	42		21		8	4	75	
Dochody na jedną osobę	Do 1499 zł	12	4	3	4	6	22	17			8		119	
	Od 1500 zł do 1999 zł	18	9	5	5	18	28		15	18	12	9	200	
	Od 2000 zł do 2999 zł	26	26	27	18	20	6	31		16	15	23	363	
	Od 3000 zł do 3999 zł	12	16	15	17	7	6	33		9	11	16	216	
	4000 zł i więcej	12	25	23	25	25		19	63	13	12	8	287	
	Trudno powiedzieć	11	7	11	9	8	21			7	20	9	178	
Ocena własnych war. mater.	Odmowa odpowiedzi	10	12	17	21	16	17		22	38	21	34	241	
	Złe	3	7	6	2	10	17		15		6	3	85	
	Średnie	36	37	44	34	34	36	50	22	46	41	43	602	
Udział w prakt. religijnych	Dobre	61	56	51	63	57	47	50	63	54	53	54	917	
	Kilka razy w tygodniu	8	1	0	1	4				5	2	2	56	
	Raz w tygodniu	57	22	13	21	28	12	31	56	32	34	22	555	
	1–2 razy w miesiącu	14	14	7	15	16	17			14	20	14	234	
	Kilka razy w roku	16	28	30	30	33	58	69	30	30	21	28	375	
W ogóle nie uczestniczy	5	35	50	33	19	13		14	20	23	34	359		
Poglądy polityczne	Lewica	3	46	82	12	32	12		15	11	16	25	377	
	Centrum	7	36	10	28	40	29			28	37	26	388	
	Prawica	83	13	4	54	19	15	81	50	31	18	23	626	
	Trudno powiedzieć	6	5	4	6	9	44	19	36	30	29	27	177	

Skumulowane dane z czerwca i lipca 2023 roku